

MESTSKÁ ČASŤ BRATISLAVA-RAČA

Materiál na rokovanie Miestnej rady MZ MČ Bratislava-Rača
dňa 21.06.2022

Račianske múzeum v Koloničovej kúrii

Predkladateľ:

Mgr. Michal Drotován, v. r.
starosta

Materiál obsahuje:

1. Návrh uznesenia MR MZ
MČ Bratislava-Rača
2. Dôvodová správa
3. Materiál

Zodpovedný:

Mgr. Michal Drotován, v. r.
starosta

Spracovateľ:

Račiansky muzeálny spolok, v. r.

1.

Návrh uznesenia

Miestna rada MZ MČ Bratislava-Rača po prerokovaní materiálu

odporúča MZ MČ Bratislava-Rača, aby

A:

zobralo správu na vedomie

B:

odporúčalo starostovi pokračovať v ďalších krokoch smerujúcich k založeniu Račianskeho múzea v Koloničovej kúrii

C:

požiadalo starostu predložiť do 31.12.2022 harmonogram ďalších opráv Koloničovej kúrie so zapracovaním do návrhu rozpočtu na rok 2023

2. Dôvodová správa:

Múzeum, ktoré už tri roky vďaka iniciatíve členov Račianskeho muzeálneho spolku postupne vytvára zberateľskými aktivitami vecný a dokumentačný fond, a verejne ho vystavoval v 10 tematických výstavách; má ambíciu odrážať popri národopisnej a vinárskej téme ucelený obraz dejín obce vrátane obdobia 20. stor. Malo by slúžiť verejnosti v dennom režime s uplatnením rôznych edukačných a kultúrno-spoločenských podujatí pre všetky vekové kategórie obyvateľov MČ aj pre náhodných návštevníkov. Záujem o tieto druhy komunikačných činností sa potvrdil zo strany návštevníkov doteraz uskutočnených desiatich výstav naprieč všetkými vekovými kategóriami. Personálne obsadenie múzea bude vyžadovať popri dobrovoľných aktivistoch (členoch RMS) aj riadne pracovné pozície, nakoľko sa počíta súbežne s každodennou činnosťou múzea aj s možnosťou ďalšieho historického výskumu a podrobnejšieho zmapovania dejín obce.

Rača, pomaly 800-ročná, si túto starostlivosť a záujem v plnej miere zaslúži.

3. Materiál

Historický rámec pre budovanie Račianskeho múzea s galériou v Koloničovej kúrii

Prečo práve Koloničova kúria je najvhodnejší priestor pre vybudovanie Račianskeho múzea.

O Koloničovej kúrii

Kúria /z lat. curia/ bolo v Uhorsku skromnejšie vidiecke sídlo strednej a drobnej šľachty alebo mestské šľachtické sídlo. Bola to prízemná alebo 1-poschodová murovaná obytná budova so skromnou architektonickou výzdobou. Bývala umiestnená na vyvýšenom mieste v obci alebo pri vodnom toku. Budova spravidla súvisela s hospodárskym dvorom, záhradou alebo malým parkom. Najstaršie kúrie na Slovensku sú z konca 15. stor., väčšina kúrií pochádza zo 16. – 17. stor. Zachovalé kúrie svojou architektúrou predstavujú dominanty obcí na Slovensku.

Rača mala 12 kúrií, v súčasnosti ostala jedna – Koloničova kúria. Je to druhá najstaršia budova v Rači a je pamiatkovo chránená. Je to rozsiahly objekt, ktorý zaberá severnú časť námestia, kde sa stretávajú tri významné račianske ulice – Alstrova, Pri vinohradoch a Detsvianska. Prvé písomné zmienky o nej sú z 15. stor. Jej majitelia sa často menili, dostávali ju aj s pozemkami od kráľa za verné služby. Veľakrát bola prestavovaná. Jej posledná podoba pochádza z 2. pol. 18. stor.

Koloničovu kúriu tvorí komplex dvoch meštianskych domov. Pôdorys má tvar písmena F. Pamiatkovo chránená dvojkrídlová budova má vzhľad kaštieľa; severozápadné dvorové krídlo je novostavbou. Medzi oboma meštianskymi domami bola pôvodne preluka, ale koncom 18. stor. vytvorením spoločného prejazdu a dostavaním druhého podlažia vznikla jednotná kompozícia oboch budov. Smerom k tzv. Hornému koncu dediny bolo hranicou kúrie územie, kde dnes stojí Obecný dom. Pôvodne stála na tom mieste kaplnka známa už z r. 1580 – 1629. V r. 1935 rím. – kat. cirkev odpredala značne schátralý objekt obci na výstavbu nového Obecného domu.

Koloničova kúria má meno podľa jedného z majiteľov - grófa Siegfrieda Koloniča. Bol račišdorfským zemepánom v 2. pol. 16. stor. Bol evanjelik; za dvorného kazateľa si pozval Ondreja Reisa (1580 – 1606). Kaplnka sa stala prvým evanjelickým chrámom v Rači. Po smrti grófa Koloniča (1606) stratili račišdorfskí evanjelici svojho ochrancu.

V začiatkoch 17. stor. sa stal račišdorfským zemepánom gróf František Keglevič de Buzin, na začiatku 18. stor. to bol rod Erdődyovcov (preto sa zachoval aj názov „Erdődyovská kaplnka“). V r. 1756 grófka Terézia Erdődyová darovala kaplnku aj s dvoma vinicami za kaplnkou katolíckej cirkvi.

Kúria bola pôvodne pravdepodobne rozsiahly prízemný vinohradnícky dom s veľkými pivnicami, ktorý sa spomína už v 15. stor. Mal veľký hospodársky dvor, ktorý pokračoval vinohradmi; prístup doň bol z ulice aj z viníc. Podľa zachovaných stavebných prvkov bol dom prestavovaný v 16. aj 17. stor. s aplikáciou typických renesančných prvkov. Stal sa 2-podlažným.

Prestavba v 18. stor. mu dodala barokové a klasicistické prvky – honosný portál do podjazdu, aj fasádu s typickou lemovkou okien. Vo viacerých vnútorných priestoroch ostali zachované staršie stavebné prvky (v pivniciach i na prízemí).

K zaujímavým prvkom vo dvore kúrie patrí potok. Pred kúriou sa kedysi stekali do jedného spoločného koryta Banský potok z Horného konca, Pieskový potok z Dolného konca, a potok, ktorého meno nepoznáme, priamo z dvora kúrie. Od začiatku 18. stor. krásnila sútok potokov socha sv. Jána Nepomuckého až do r. 1953, kedy bola premiestnená k farskému kostolu.

Nepoznáme mená všetkých majiteľov či nájomcov kúrie, ale všetci sa podpísali pod jej starobylosť a historickú cennosť - rod Farkašovcov, grófi z Jura a Pezinka, Siegfried Kolonič, Ján a neskôr František Keglevič, Pálfyovci, Erdódiovci, a ďalší.

Kúria v 20. stor. prešla pod verejnú správu; novšie stavebné krídlo bolo využité na byty, v staršom krídle bola až do r. 1934 umiestnená Masarykova štátna ľudová škola, neskôr obecná materská škola, miestnosti na 1. poschodí sa využívali na administratívne účely, dolné priestory na sklady, dielne, atď.

V súčasnosti proklamujeme záujem širšej račianskej verejnosti vrátiť budove jej historickú hodnotu, spojenú s kultúrno-spoločenským využitím a podporou komunitného života v Rači. Jej dominantným poslaním má byť činnosť moderného a interaktívneho Račianskeho múzea s galériou.

Je nevyhnutné vyriešiť bezbariérový prístup (t. j. výťah na poschodie). Súčasťou múzea bude informačné centrum, študovňa historických dokumentov a kníh, vo dvore počítame s letnou čítárňou, priestorom pre rôzne remeselnícke ukážkové činnosti, parkovou úpravou v okolí otvoreného potoka (vhodné miesto pre sochu sv. J. Nepomuckého) a pod.

Idea podchytiť zaujímavý kolorit Rače aj jej vinárske tradície pre ďalšie generácie obyvateľov sa viaže ku starším aktivitám MO MS, ktorý už v r.1975 zriadil v typickom vinohradníckom dome prvú Račiansku izbu s cieľom rozšíriť ju na rozsiahlejší Račiansky skanzen. V r. 1998 bola Račianska pamätná izba oživeným pôsobením MO MS opätovne vybudovaná za účinnej spolupráce s MÚ a slúži svojmu etnografickému účelu dodnes.

Múzeum, ktoré už tri roky vďaka iniciatíve členov Račianskeho muzeálneho spolku postupne vytvára zberateľskými aktivitami vecný a dokumentačný fond, a verejne ho vystavoval v 10 tematických výstavách; má ambíciu odrážať popri národopisnej a vinárskej téme ucelený obraz dejín obce vrátane obdobia 20. stor. Malo by slúžiť verejnosti v dennom režime s uplatnením rôznych edukačných a kultúrno-spoločenských podujatí pre všetky vekové kategórie obyvateľov MČ aj pre náhodných návštevníkov. Záujem o tieto druhy komunikačných činností sa potvrdil zo strany návštevníkov doteraz uskutočnených desiatich výstav naprieč všetkými vekovými kategóriami. Personálne obsadenie múzea bude vyžadovať popri dobrovoľných aktivistoch (členoch RMS) aj riadne pracovné pozície, nakoľko sa počíta súbežne s každodennou činnosťou múzea aj s možnosťou ďalšieho historického výskumu a podrobnejšieho zmapovania dejín obce.

Rača, pomaly 800-ročná, si túto starostlivosť a záujem v plnej miere zaslúži.

Funkcie múzea

Múzeum je vedecká inštitúcia (ústav), ktorá plánovite zhromažďuje, triedi, odborne uchováva a ďalej vedecky spracováva zbierky hmotných dokladov o spoločenskom a kultúrnom vývine človeka a spoločnosti, o vývoji a zmenách prírody a prostredia. Úlohou múzeí je aj osvetová a kultúrna činnosť. Múzeá delíme na vlastivedné – zaoberajú sa materiálom týkajúcim sa územia nášho štátu, a špecializované - zaoberajú sa konkrétnou činnosťou, odborom, osobnosťou (napr. technické múzeum). K špecializovaným múzeám patria galérie.

Funkcie, ktoré sa musia splniť na dosiahnutie hlavných cieľov múzea:

- *Základné funkcie - všeobecná organizáciu a programové úlohy múzea. Zahŕňajú: stále expozície, študijné priestory, zvláštne priestory, priestory na prezentáciu a demonštráciu, prednášky a iné podujatia.*
- *Vstupné funkcie - zahŕňajú vstupné oblasti, informáciu, orientáciu, predaj, šatňu a toalety, výdaj lístkov, miesta stretnutia, bufet.*
- *Logistické funkcie - slúžia na obstarávanie predmetov, bezpečnosť a dozor v múzeu a nad zbierkami, prechod a skladovanie spotrebných tovarov, zbierkové predmety a pomocný materiál, dielne a manipulačné priestory na prípravu výstav a prezentácie, výrobu výstavných pomôcok a pod.*
- *Koordinačné funkcie - podliehajú trom vyššie uvedeným funkciám a fyzicky a intelektuálne organizujú ich vzťahy.*

- *zbieranie, uchovávanie a prezentácia predmetov, dokumentov a fotografií približujúcich históriu a súčasnosť mestskej časti*

- *zhromažďovanie informácií o spôsobe života, práce a tradíciách obyvateľov mestskej časti*

- *zoznamovanie verejnosti so zbierkovým fondom formou výstav, publikovaním článkov, organizovaním diskusných večerov, komentovaných prehliadok a pod.*

- *odborné spracovanie zbierok, ich uchovávanie a dokumentovanie*

- *publikačná činnosť*

- *edukačná činnosť s dôrazom na zachovanie kultúrneho dedičstva*

- *kultúrno – spoločenská činnosť zameraná na upevňovanie záujmu občanov MČ o aktivity múzea a jeho široké vlastenecké a humánne poslanie*

Račianske múzeum by patrilo medzi malé múzeá lokálneho významu, ktoré sa sústreďujú na návštevníkov z obce, blízkeho okolia, na oficiálnych i náhodných návštevníkov alebo turistov.

ZÁKLADNÉ ČLENENIE MÚZEA V PRIESTOROCH KOLONIČOVEJ KÚRIE

1. poschodie

Muzeálna časť

Priestory pre stálu expozíciu pozostávajúcu z exponátov získaných darom od občanov Rače v zmysle platných predpisov a Zákona o múzeách a galériách

- stála expozícia bude zahŕňať:
  - ukážky zariadenia a vybavenia domácností
  - pracovné náradie a vinohradnícke pracovné nástroje a nádoby
  - račiansky odev a dobový civilný odev, bytový textil
  - fotografie a obrazy
  - písomné dokumenty vrátane historických máp obce a jej chotára
  - hračky a dobové školské potreby

Priestory pre príležitostné výstavy budú slúžiť na prezentáciu výstav podľa vopred dohodnutého plánu, resp. príležitostné výstavy súvisiace s výročiami, či aktuálnymi udalosťami;

Malá spoločenská miestnosť sa bude využívať na:

- besedy a stretnutia pri káve spojené s rozhovormi „o starých“ časoch – z týchto rozhovorov sa môžu čerpať záznamy o živote v starej Rači;
- čítanie z kníh, stretnutia s literárnymi autormi, na literárne diskusie,...
- prezentácie autorov na vopred dohodnuté témy
- prednášky pre školy a školské kluby, kluby a organizácie seniorov, záujmové združenia
- interaktívne vzdelávanie
- workshopy
- malé slávnostné stretnutia pri významných udalostiach a návštevách

Študovňa s príručnou knižnicou

Miestnosť bude slúžiť ako pracovný kabinet, kde bude mať možnosť nielen personál múzea, ale aj návštevníci, ktorí prichádzajú zo študijných dôvodov, nahliadnuť do knižnej, časopiseckej aj digitálnej databázy múzea a využívať ju na študijné účely.

	<ul style="list-style-type: none"> - priestory expozície obohatiť interaktívnymi metódami – interaktívny sprievodca, video prezentácie, mapy obce a okolia, do ktorých možno dokreslovať názvy a miesta, puzzle s obrázkami / mapami obce, ktoré môžu návštevníci skladať do správneho obrazu,... - možnosť dotýkať a vyskúšať si rôzne exponáty, - pre hendikepovaných – zabezpečiť bezbariérový prístup a výťah na poschodia, umožniť prehmatať vybrané exponáty pre nevidiacich, pre nepočujúcich zabezpečiť popisné tabuľky, prípadne zabezpečiť aplikáciu so znakovou rečou, QR kódy,....
Priestory pre depozitáre múzea	Uloženie exponátov, dokumentov a iných artefaktov, ktoré nebudú aktuálne vystavené – osobitne rozdelené na drevo, kov, papier, textil a pod.
Zázemie múzea	<p>Priestory pre personál múzea, kancelársky priestor s kompletným vybavením a kuchynkou pre prevádzku múzea a galérie, pre personálny archív a evidenciu dokumentov</p> <p>Priestory pre údržbu a upratovanie</p> <p>Sociálne priestory</p>
2. poschodie	
<i>GALÉRIA - získaná po rekonštrukcii strešného priestoru</i>	
Výstavy	<ul style="list-style-type: none"> - obrazov miestnych umelcov, resp. hosťujúcich umelcov - rezbárskych prác miestnych umelcov, resp. hosťujúcich umelcov - fotografií miestnych i hosťujúcich fotografov podľa rôznej tematiky, prípadne spojené s prednáškami k napr. k fotografiám cestovateľským dokumentárnym,... - čipkárske a patchworkárske výrobky, výrobky rôznych ručných a výtvarných prác - tematické obrazové prezentácie s prednáškami k histórii Rače a jej premenám - malé hudobné prezentácie, spojené s koncertami, alebo komentovaným počúvaním hudobných nahrávok -

Prednášky	<ul style="list-style-type: none"> - o folklóre v Rači, Bratislave, v celom okolitom regióne - prednášky o významných udalostiach podľa aktuálnych výročí - prednášky o významných osobnostiach, ktoré žili a významne prispeli k rozvoju Rače - záujmové besedy
Workshopy a tvorivé dielne	<ul style="list-style-type: none"> - workshopy s tematickým zameraním na vinárstvo - workshopy s tematickým zameraním na rôzne remeslá - tvorivé dielne pre deti, mládež a dospelých so zameraním na tradície v súlade s národopisnými tradíciami – pečenie tradičných račianskych koláčov, oplátok, zdobenie kraslíc, pletenie korbáčov, práca s textilom, ukážky reštaurovania, ... - súčasť račianskeho kroja, ako správne obliecť a nosiť kroj
Komunitné stretnutia	<ul style="list-style-type: none"> - stretnutia račianskych rodov, podpora tvorby rodokmeňov - stretnutia pamätníkov starších spolkov a kultúrnych i športových združení, ktoré v MČ fungovali dávnejšie
Rôzne aktivity v budove a v exteriéri kúrie	<ul style="list-style-type: none"> - denné jarné a letné tábory pre deti so zameraním na históriu Rače, resp. s rôznym tematickým zameraním, ktoré sa môže týkať života v dávnej i nedávnej minulosti, s využitím interných priestorov kúrie, záhrady, prípadnej dielne,.... - v galérii a v letných mesiacoch i v priestoroch dvora či záhrady interaktívne malé javiskové formy pre deti – obnoviť tradíciu letných bábkových predstavení, napr. Stražanovcov, ktorí žijú na Rendezi / Východnom - komorné koncerty v záhrade - komorné večerné filmové predstavenia - vytvoriť priestor pre mladých začínajúcich umelcov
Študovňa a tematicky zameraná knižnica	<p>Predpokladáme postupné naplňovanie archívu a knižnice tematickou literatúrou, starých dokumentov, fotografií, filmov, videí a pod., ktoré môžu dokreslovať život a vzťahy v Rači, získaných od občanov, ...</p> <ul style="list-style-type: none"> - knižnica zameraná na literatúru o histórii a vývoji Rače, Bratislavy a okolia, - archivácia starých dokumentov o Rači, rôznych osobných dokladov a dokumentov o sobášoch, rodinných väzbách, narodeniach a úmrtiach, vlastníckych vzťahoch, o vývoji a postupnom zaníkaní či transformácii račianskeho nárečia - kompletizácia račianskych novín a časopisov vydávaných v uplynulých rokoch - získanie a archivovanie denníkov a zápisníkov obyvateľov, spolkových kroník a albumov, listovej korešpondencie, pohľadníc, kalendárov,.... - získavanie starých rodinných, športových, pracovných a voľnočasových fotografií

	<ul style="list-style-type: none"> - získavanie a archivácia rozhovorov so starými obyvateľmi Rače o tradíciách, zachovaných povestiach, a spôsobe života v Rači - získavanie širšej dokumentácie od krajanov, ktorí sa ku svojej rodnej obci hlásia z rôznych končín sveta
--	---

Ďalšie aktivity Račianskeho múzea

<p><i>Aktivity v exteriéri</i> – terasa, záhrada a nádvorie</p>	<p>využívať na rôzne aktivity pre všetky vekové kategórie, postaviť prístrešok, zabezpečiť sedenie na lavičkách, na dekách alebo tulivakoch,...</p> <ul style="list-style-type: none"> - Letná čítareň – postavenie „búdok“ s knihami - knižničiek, ktoré slúžia <i>na princípe požičaj, prečítaj, vráť, prípadne doplň novou</i>, si budú môcť návštevníci prečítať pri príjemnom posedení v záhrade - upraviť schody z dvora do záhrady tým, že sa na ne umiestnia farebné vankúše a schodisko sa využije ako hľadisko pre detské divadelné predstavenia, rôzne súťaže a hry pre deti, - upraviť časť exteriéru tak, aby sa tu dali vykonávať ukážkové remeselné činnosti v spolupráci s umelcami, napr. rezbári, keramikári, pletenie korbáčov, kvetinových vencov, maľovanie na kamene – okruhliaky a pod. - upraviť „kút“ záhrady, kde preteká potok a dekorovať ho dreveným vodným mlynčekom, počas aktivít s deťmi ich naučiť výrobu vodných mlynčiek, - osadiť nad potok zreštaurovanú sochu sv. Jána Nepomuckého a na orientačnej tabuľke pridať vysvetlenie o jej pôvodnom mieste od zač. 18. stor. nad sútokom potokov pred kúriou - v priestore záhrady umiestniť pod prístreškom aj pôvodný reb barónskeho rodu Névery, ktorý bol pri prestavbe Pálfyovskej kúrie nahradený replikou. Pridať k nemu orientačnú pamútnú tabuľku - pri príležitosti vybraných sviatkov organizovať na dvore a prilahlej záhrade sviatočné trhy s vytvorením príslušnej atmosféry vhodnou výzdobou, osvetlením a hudbou, napr. tesne pred Vianocami podávať grog, čaj, varené víno, tradičné račianske koláče, predávať v stánkoch medovníky, pagáče a drobné darčeky vyrobené šikovnými rukami Račanov,....
<p><i>Aktivity mimo Koloničovej kúrie</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Vybudovanie náučno – historického chodníka v Rači, resp. v jej okolí - komentované prehliadky pamiatok v Rači, peši alebo na bicykli - vlastivedné vychádzky po mestskej časti - vychádzky zamerané na faunu a flóru a ochranu územia Malých Karpát - vychádzky do vinogradov spojené s degustáciou vín v spolupráci s račianskymi vinármi a pripomenutím starých názvov častí chotára, povestí o nich aj geologického popisu vzniku horstva Malých Karpát - spomienkové slávnosti pri historicky cenných objektoch, na miestnom cintoríne, vo veľkej sále NKD, v miestnych kostoloch, 11. novembra pri

	<p>pamätníku obetiam 1. a 2. svet. vojny, na Rendezi (Východnej stanici) a pod.</p> <ul style="list-style-type: none"> - na komentované prehliadky využívať databázu miestnych dobrovoľných lektorov - na prehliadku pamiatok obce, múzea, blízkeho okolia obce zabezpečiť a využívať mobilného turistického sprievodcu, ktorý umožňuje majiteľom mobilov a tabletov si zobrazí turistické zaujímavosti v obrazovej, textovej a hlasovej podobe vo viacerých jazykových mutáciách - výstavy RMS v priestoroch NKD
--	--

CIEĽOVÉ SKUPINY

Primárna skupina	<ul style="list-style-type: none"> - obyvatelia MČ Rača /t. j. stará Rača, Krasňany, Rendez (Východné) a nové časti Rače/ všetkých vekových a spoločenských kategórií; - špecificky: <ul style="list-style-type: none"> o deti MŠ a žiaci ZŠ na území MČ Rača o študenti gymnázií a stredných škôl z územia MČ o mamičky s malými deťmi na MD o dôchodcovia z denného stacionára, klubov seniorov v Rači, Krasňanoch aj na Rendezi a z Domova dôchodcov Rača
Sekundárna skupina	<ul style="list-style-type: none"> - návštevníci z iných častí Bratislavy, Slovenska - návštevníci so zahraničia - krajanovia, ktorí prichádzajú na návštevu zo zahraničia - odborníci, výskumníci, vedci, ale aj študenti z oblasti etnografie, muzeológie, a pod. - zberatelia, donátori, mecenáši;
Pri činnosti múzea odporúčame zohľadniť ešte iné delenie, ktoré by malo ovplyvniť jeho organizáciu	<ul style="list-style-type: none"> - príležitostný návštevník – navštívi múzeum jednorazovo pri spoznávaní MČ a živote v nej - pravidelný návštevník – návštevy múzea opakuje v istých časových intervaloch a očakáva okrem pripomenutia si už poznaného získanie nových poznatkov, resp. súvislostí z iného uhla pohľadu; sem patria napr. žiaci MŠ a ZŠ, ktorí s dozrievaním vekom pri každej ďalšej návšteve dokážu spoznávať veci a súvislosti na vyššej úrovni; - užívateľ múzea - človek, ktorý múzeum potrebuje a poznatky využíva vo svojom živote a práci;

ZARIADENIE A PRIESTOROVÁ ORIENTÁCIE RAČIANSKEHO MÚZEA

Múzeum treba rozdeliť na **tri zóny**:

1. zóna prístupná verejnosti,
2. zóna čiastočne prístupná, napríklad knižnica, a
3. zóna, kde sídli vedenie a administratíva, kam patrí aj zóna so zvýšenou ochranou, čiže depozitáre alebo reštaurátorské pracoviská.

NÁVRH ROZDELENIA DUBOVY A PRIESTOROV MÚZEA V KOLONIČOVEJ KÚRII

Tento návrh je iba rámcový, upresnený môže byť až potom, ako bude s architektami a pamiatkarmi, a veríme, že aj v spolupráci s nami, ukončený projekt na rekonštrukciu budovy a príslušenstva.

Prízemie, hlavné krídlo:

1. **Pokladňa, informačné centrum Rače a šatňa** - vstup z ulice, so zariadením na mieru, s vitrínkami aktuálnej prezentácie a propagačnými materiálmi, s počítačovým vybavením, telefónom štátnej linky a vnútorným telefónom prepájajúcim pracoviská, výstavné priestory a depozitáre, kde sa budú nachádzať vyústenia bezpečnostnej a požiarnej signalizácie.
WC pre zamestnancov.
2. **Komerčné priestory** so vstupom z námestia, ktoré majú doplnujúce funkcie múzea, kaviareň, vináreň pre hostí,
3. **Výt'ah** pre bezbariérový vstup z prízemí až na druhé poschodie, obslužný aj z dvora.

Prízemie, dvorné krídlo:

1. **Dva Expozičné priestory:** pôvodná račianska izba – nábytok v Mestskom múzeu – zabezpečené tak, aby mohli byť drobné predmety prezentované bezpečne;
2. **WC a sprcha pre zamestnancov**

Prízemie vo dvore:

1. **Hospodárska expozícia C**, vo dvore v prístavku v bývalej Veterine s rozmernými predmetmi zabezpečiť mrežou za vstupnými dverami.
Tento priestor možno využívať ako zázemie na tvorivé dielne, umelecké plenéry v priestore dvora a záhrady aj individuálne, pre mladých začínajúcich umelcov.
2. **Reštaurátorská dielňa**, v priestoroch súčasnej dielne, so základným vybavením, dres, pracovné stoly, stoličky, pracovné náradie ručné a elektrické, skrinky,

uzamykateľné skrine plechové.

WC, sprcha.

3. **Sklad na pracovné nástroje pre údržbu vonkajšieho prostredia** v priestoroch Reštaurátorskej diel.
4. **Vo dvore osadiť stojan na bicykle.**

Prvé poschodie, hlavné krídlo:

1. **Historickú expozíciu Rače na 1. podlaží** s architektmi vyhotoviť ucelenú koncepciu **s dejinami Rače na paneloch od najstarších čias po 19. storočie, a históriou Rače 20. storočia**, vo zväčšených miestnostiach s využitím historického členenia prepojených do ďalšej miestnosti väčším vstupom, po stenách s veľkými, pozdĺžnymi a pultovými vitrínami, niektoré aj so samostatným osvetlením, s podstavcami aj pre voľne stojace predmety, naokolo na steny závesné lišty.
Čiastočne oddelenou by mala byť prvá **doplnená Račianska izba z Mestského múzea**, aby mohli byť drobné predmety prezentované bezpečne.
2. **Kancelária, prevádzka múzea**, asi dva stoly a stoličky, počítačové vybavenie, skrine na mieru. Zvukovo izolovaná stena s **WC**.

Prvé poschodie, dvorné krídlo:

1. **Malá prednášková miestnosť** bude spojená so stálou expozíciou a vybavením na premietanie filmov a prezentácií, s prednáškami ap.. potrebné vhodné stoličky, stolíky asi 2 ks, nižšie skrinky pod premietacou plochou a naokolo závesné lišty na steny. Prednášková miestnosť bude slúžiť aj na rôznu klubovú činnosť.
2. **Študovňa, čítareň**, dostupná aj z priestoru expozície s vybavením počítačovej techniky, stolov, stoličiek tiež uzamykateľné skrinky a na voľných stenách závesné lišty na obrazy.
3. **Knižnica súčasne prevádzka múzea** s vybavením počítačovej techniky, stôl, stoličky, tiež uzamykateľné skrinky a regály.
4. **Archív** so skriňami a regálmi, stôl, stolička.
5. **Malá klubovňa**, prepojená do knižnice, bude mať samostatný prístup z vonku, s vybavením malých stolov so stoličkami a na jednej celej stene by mali byť odkladacie, uzamykateľné skrinky a závesné lišty na steny.

Druhé poschodie, hlavné krídlo:

1. **Galéria**, najväčší priestor, kde sa budú uskutočňovať **vernisaže a všetky väčšie podujatia**
Výstavný priestor bude v šikmine so skrinkami vysokými asi 1 m, s menším presahom cca. 50 cm, aby sa tu dali vystavovať menšie umelecké predmety, ktoré by tvorili pravidelný rytmus v skrinkách s otvorenými, alebo uzamykateľnými policami a medzi ďalším párom skriniek by zostala pravidelná medzera, v ktorej budú

umiestnené podstavce vhodné na veľké predmety. Na prezentáciu výtvarného umenia obojstranné samostatne stojace panely a zo stropu občasné ukotvenie pre výtvarné objekty.

2. **Kuchynka** s malou linkou, stolom a základným vybavením s chladničkou.
3. **WC**
4. **Miestnosť pre upratovačku**, stôl, stolička, skriňa.
5. **Sklad čistiacich a hygienických potrieb**, s regálom a od vetraním.
6. **Depozitáre, tri priestory**, oddelené na drevo a obrazy, keramiku a kov, textil a papier s kontrolou vlhkosti s regálmi, skrinkami, od vetraním, s kovovou mrežou za vstupnými dverami.

Na druhom poschodí dvorné krídlo:

1. **Tvorivá dielňa pre deti** by mala tiež v šikmine vyčnievajúce skrinky, s otvorenými, alebo uzamykateľnými policami, menšie stoly a stoličky, základné výtvarné potreby a pracovné nástroje.
2. **Kancelária** so základným pracovným vybavením pre inštaláciu a aranžovanie výstav, náradie, rebríky, dva stoly stoličky skrinky.
3. **Sklad** za kanceláriou, priestor na výstavné prvky podstavce a panely, rámy, vybavený s regálmi.

V priestoroch múzea:

- Miesta na sedenie v expozícii, najmä starší ľudia si potrebujú počas prehliadky alebo výkladu odpočinúť, resp. pre malé deti možnosť si v niektorých miestnostiach, kde sa predpokladá interaktívna práca s deťmi, možnosť sadnúť si na vyhradené miesto na zemi, alebo na malých stupienkovitých tribúnkach,
- Nemusí byť iba nové zariadenie a nábytok, retro štýl bude využiteľný aj pre výstavy,
- Do vybraných miestností nainštalovať požiarny a bezpečnostný systém s kamerami,
- Rozvod telekomunikačných sietí a internetu podľa potrieb prevádzky,
- Rozvod elektriny s galerijným osvetlením,
- V hospodárskej expozícii a na depozitároch inštalovať na vetracích otvoroch vyberateľné sieťky,
- V priestore expozície v možnosť využitia modernej elektronickej prezentácie;

Dvor, záhrada

- Prístrešok, jeden alebo viac, podľa architektonického spracovania priestoru
- Lavičky na sedenie, možno pracovné stoly

- Bezpečný priestor pre malé deti – možnosť práce s materiálmi, ktoré nie sú denne deťom k dispozícii – piesok, hlina, drevo,....; tvorivé tabule, ...
- Letná čítareň - knižničky, ktoré slúžia *na princípe požičaj, prečítaj, vráť, prípadne doplň novou*, si budú môcť návštevníci prečítať pri príjemnom posedení v záhrade
- Priestor členiť tak, aby sa mohli realizovať rôzne tvorivé dielne v exteriéry, napr. rezbárstvo, maľovanie,....
- Schody upraviť tak, aby sa dali použiť ako sedenie pri malých divadelných, hudobných, literárnych vystúpeniach
- Možnosť zakúpiť si malé občerstvenie - kávu, nealko, čaj,...

ĎALŠIE OBLASTI TÝKAJÚCE SA PRÁCE A EXISTENCIE MÚZEA

„MUZEÁLNE PARTNERSTVÁ“

pre pravidelnú spoluprácu – remeselníci, predajcovia na trhoch, neziskové organizácie, dobrovoľníci, miestni výrobcovia čohokoľvek

1/ odborná spolupráca v súlade so zameraním Račianskeho múzea

2/ spolupráca na činnostiach doplnkových ku činnosti Račianskeho múzea, partneri, ktorí pre svoju činnosť môžu využívať priestory, napr. pri organizácii tematických trhov, umelci využívajú priestory galérie na výstavu, resp. na hudobnú produkciu,....

3/ zberatelia, darcovia, mecenáši

4/ individuálni podporovatelia, dobrovoľníci, ktorí sú ochotní prispieť svojimi vedomosťami a prácou k budovaniu a rozvoju Račianskeho múzea;

Občianske združenia, spolky, kluby	- Račiansky muzeálny spolok
	- Račiansky vinohradnícky spolok
	- Spolok vyslúžilých vojakov Rača
	- Miestny odbor Matice slovenskej Bratislava - Rača
	- Športové kluby v Rači s dlhou tradíciou
	- Klub paličkovanej čipky Rača
	- Patchworkársky cech
	- Slovenský zväz záhradkárov Rača
	- Materské centrum Ráčik
	- Miestne kluby seniorov a ZO JDS
	-
Múzea a iné inštitúcie	- Železničné múzeum, Rendez
	- Múzeum kultúry karpatských Nemcov v Bratislave

- Múzeum židovskej kultúry v Bratislave
- Mestské múzeum Bratislavy
- Slovenské národné múzeum v Bratislave
- Archív mesta Bratislavy
- Bratislavské kultúrne a informačné stredisko
- Filozofická fakulta UK v BA, katedra muzeológie
- MŠ, ZŠ, ZUŠ, gymnáziá a stredné školy v MČ Rača
- Farnosti v Rači

Individuálni partneri

- račianski zberatelia
- umelci žijúci a tvoriaci v Rači – výtvarníci, maliari, rezbári, fotografi, spisovatelia, ...
- račianski remeselníci

- možné reklamné-MARKETINGOVÉ AKTIVITY, kultúrne podujatia na zvýšenie povedomia o kúrii,

- RMS má zriadenú facebookovú stránku, kde sa pravidelne prihovárame Račanom, informujeme ich o našich aktivitách a plánoch, zverejňujeme fotografie z akcií, napr. z tematických besied na ZŠ, zo spomienkových slávností v kostole a na miestnom cintoríne, z prednáškovej činnosti v rámci miestnej SeniorAkadémie.
- Miestne noviny Račiansky výber
- Internetové noviny račan.sk
- Verejné a súkromné TV, rádiá a noviny;

ZRIADENIE REGISTROVANÉHO MÚZEA

1. V prvom štádiu plánujeme zriadenie múzea bez registrácie do Registra múzeí a galérií SR (ďalej len „register“), avšak so zachovaním všetkých pravidiel a postupov práce v registrovanom múzeu
2. Neskôr je možné Račianske múzeum zapísať do Registra, kam zapisuje MK SR múzeá a galérie, ktoré v súlade so zákonom č. 206/2009 Z. z. o múzeách a o galériách a o predmetoch kultúrnej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „múzejný zákon“) spĺňajú tieto podmienky na výkon základných odborných činností:
  - a) vedú odbornú evidenciu zbierkových predmetov I. stupňa v knihe prírastkov (chronologická evidencia),
  - b) majú vytvorené podmienky na bezpečnosť zbierkových predmetov podľa § 12 a na odbornú ochranu zbierkových predmetov podľa § 13 múzejného zákona,

c) zabezpečujú sprístupňovanie zbierkových predmetov a zbierok formou stálych expozícií, dlhodobých, krátkodobých a putovných výstav, publikačnej a edičnej činnosti či iných odborných, výchovno-vzdelávacích a prezentačných aktivít,

d) sú personálne zabezpečené na vykonávanie základných odborných činnosti osobami s príslušnou odbornou spôsobilosťou.

Zápis múzea alebo galérie do registra je možný iba na základe žiadosti zriaďovateľa alebo zakladateľa múzea alebo galérie (ďalej len „žiadateľ“), ktorú predloží na formulári
ŽIADOSŤ O ZÁPIS MÚZEA/GALÉRIE DO REGISTRA

Žiadateľ priloží k vyplnenému a podpísanému formuláru zriaďovaciu listinu, zakladateľskú listinu alebo štatút múzea alebo galérie a doručí ich na adresu MK SR.

Na základe doručenej kompletnej žiadosti ministerstvo požiadá SNM alebo SNG o stanovisko k splneniu podmienok na výkon základných odborných činností.